

Ajankohtaista edunvalvonta- asioissa

Tilaisuus 4.2.2022

**DIGI- JA
VÄESTÖTIETO-
VIRASTO**

Digi- ja väestötietovirasto

- Tehtävänä sujuva Suomi -

- Digi- ja väestötietovirasto aloitti 1.1.2020.
- Virasto syntyi, kun Väestörekisterikeskus, maistraatit, ja Itä-Suomen aluehallintovirastossa toimiva maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikkö (MOK) yhdistyivät yhdeksi virastoksi.
- Digi- ja väestötietovirasto toimii holhousviranomaisena (manner) Suomessa.

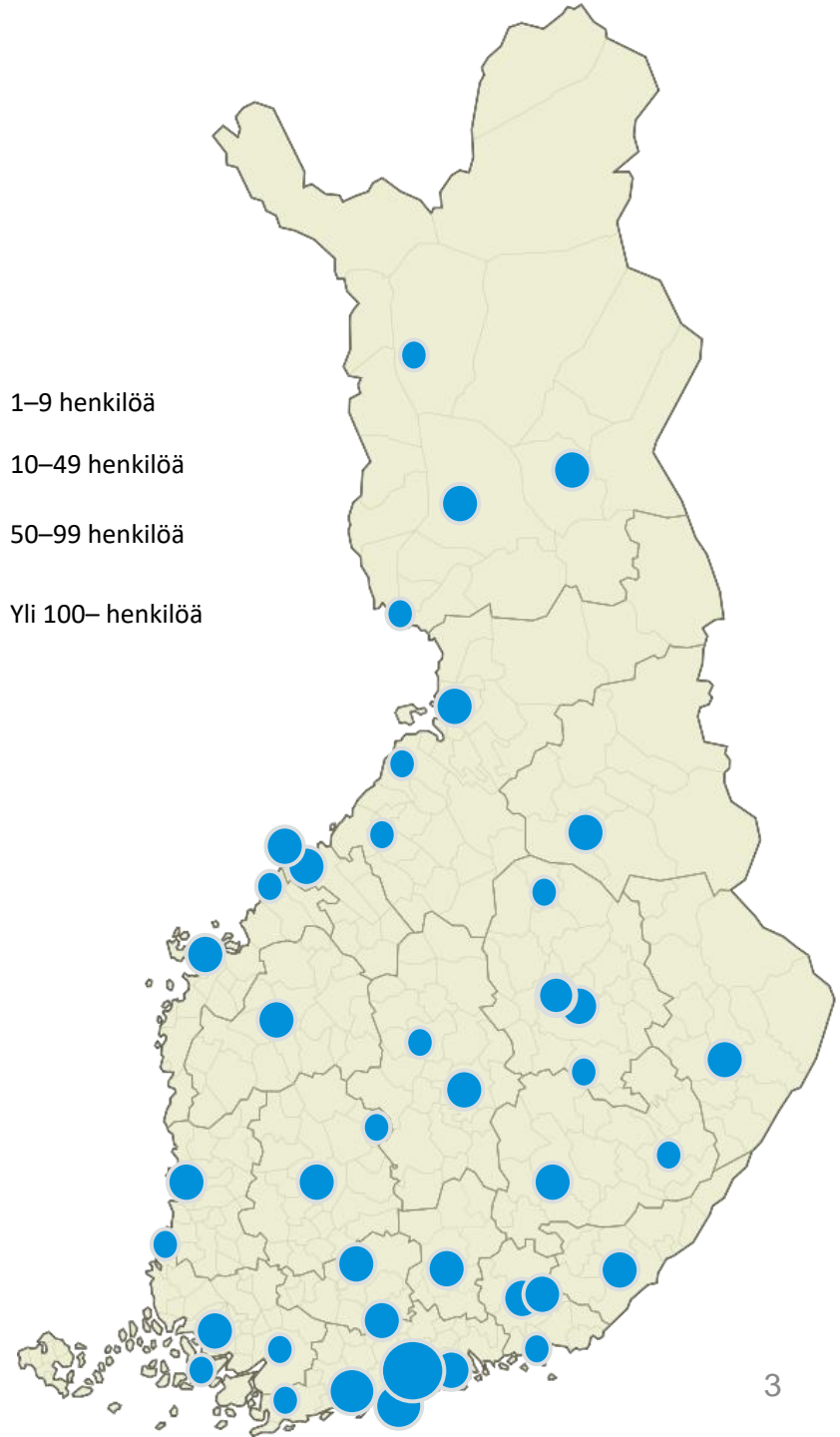
Digi- ja väestötietoviraston toiminta-ajatus

Edistää yhteiskunnan digitalisaatiota, turvata tietojen saatavuutta ja tarjota palveluja asiakkaiden elämäntapahtumiin.

Valtakunnallinen virasto

- Digi- ja väestötietovirasto toimii valtakunnallisesti.
 - Asiakkaat eri puolilla Suomea saavat tasalaatuista palvelua
 - Modernit, digitaaliset toimintaprosessit
 - Monipaikkainen, maantieteellisesti hajautettu toimintamalli
 - Yhteiset toimintatavat sujuvoittavat toimintaa
 - Viraston osaaminen laajemmin käyttöön
- Toimipaikkoja yhteensä 36 kpl.
- Henkilöstöä yhteensä yli 900.

Tänäänkin on hyvä päivä laatia edunvalvontavaltuutus

- Holhousviranomaisen tavoitteena on lisätä tietoisuutta edunvalvontavaltuutuksesta
- Toiveena, että yhä suurempi osa kansalaisista varautuisi tulevaisuuteen ja hyödyntäisi oikeudellisen ennakkoinnin keinoja
- Laki edunvalvontavaltuutuksesta voimaan 2007
- Edunvalvontavaltuutuksella henkilö voi järjestää asioidensa hoidon sen varalta, että hän ei myöhemmin kykene niitä hoitamaan sairauden tai heikentyneen terveydentilan vuoksi.
- Henkilö voi itse määrätä
 - Kuka hänen asioitaan hoitaa
 - Mitä asioita valtuutettu hoitaa
 - Kuinka valtuutettua valvotaan

Mitä edunvalvontavaltakirjalla tarkoitetaan?

EDUNVALVONTAVALTAKIRJA

VALTUUTTAJA Vile Valtuuttaja (s. 15.5.1962)
Heikinkuja 2
00550 ESPOO

VALTUUTETTU Veera Valtuutettu (s. 20.9.1980)
Jaakonkatu 8
00550 ESPOO

VALTUUTUS

Valtuutan Veera Valtuutetun edustamaan minua:

- 1) omaisuuttani koskevilla ja muilla taloudellisilla asioissani sekä
 - 2) sellaisilla henkilöäni koskevilla asioilla, joiden merkitystä en kykene ymmärtämään sillä hetkellä, jolloin valtuutusta on käytettävä.
- Määrään valtuutuksen tulemaan voimaan siinä tapauksessa, että tulen sairauden, henkisen toiminnan häiriintymisen, heikentyneen terveydentilan tai muun vastaavan syyn vuoksi kykenemättömäksi huolehtimaan asioistani.

Espoossa 3.10.2009

Vile Valtuuttaja
Ohjelmistosuunnittelija, Espoo

TODISTUSLAUSUMA

Samanaikaisesti läsnä olleina esteettöminä todistajina vakuutamme, että Vile Valtuuttaja, jonka henkilöllisyyden olemme tarkistaneet, on omakätisesti allekirjoittanut tämän edunvalvontavaltakirjan. Toteamme, että Vile Valtuuttaja on tehnyt valtakirjan vapaasta tahdostaan ja että hän on kyennyt ymmärtämään sen merkityksen.

Espoossa 3.10.2009

Tapio Koivula
Veturinkuljettaja, Riihimäki
s. 6.6.1970
Koivutie 45
00200 Riihimäki

Seija Metsälä
Sairaanhoitaja, Vantaa
s. 8.5.1966
Kuusitie 59
02030 Vantaa

Edunvalvontavaltuutuksen laatiminen

- Edunvalvontavaltakirjan voi tehdä 18 vuotta täyttänyt henkilö, joka kykenee ymmärtämään valtakirjan merkityksen (oikeustoimikelpoisuus)
- Edunvalvontavaltuutukselle on laissa säädetyt muotovaatimukset, joiden noudattaminen on valtuutuksen vahvistamisen edellytys.
- Valtuutus annetaan valtuutetulle tai muuten ilmoitetaan hänelle siitä.
- **Valtuutettu** hakee valtuutuksen vahvistamista Digi- ja väestötietovirastosta
 - Edellytyksenä, että valtuuttaja tullut sairauden, heikentyneen terveydentilan tai muun vastaavan syyn vuoksi kykenemättömäksi huolehtimaan asioistaan
- **Valtakirja tulee voimaan vasta, kun DVV on vahvistanut sen.**
 - Merkitään holhousasioiden rekisteriin

Lisätietoa sivuiltamme

- <https://dvv.fi/edunvalvontavaltuutus-eli-tuen-tarpeen-ennakointi>
- Lyhyt video, mistä edunvalvontavaltuutuksessa on kyse
- Ohjeistusta edunvalvontavaltakirjan laatimiseen
- Ohjeistusta vahvistamistilanteeseen
- Ohjeistusta edunvalvontavaltuutettuna toimimiseen
- Sivua saa jakaa asiakkaille eteenpäin 😊

Edunvalvojan määräämisen edellytykset

- Edunvalvojan määräämiselle on kolme edellytystä (HolhTL 8 §), joiden kaikkien tulisi täytyä:
 1. Lääketieteellinen peruste
 - Edunvalvoja voidaan määrätä henkilölle, joka sairauden, henkisen toiminnan häiriintymisen, heikentyneen terveydentilan tai muun vastaavan syyn vuoksi on kykenemätön valvomaan etuaan tai huolehtimaan itseään tai varallisuuttaan koskevista asioista
 2. Hoitoa vaativat asiat
 - Henkilöllä tulee olla asioita, jotka vaativat hoitoa
 3. Asiat eivät tule asianmukaisesti muutoin hoidetuiksi
 - Jos asiat saadaan vielä asianmukaisesti hoidetuiksi muilla tavoin, ei edunvalvojan määräämiseen tule ryhtyä
 - Edunvalvonta on luonteeltaan viimesijainen palvelu

Hakemus edunvalvojan määräämiseksi

- Henkilö voi hakea itse edunvalvojan määräämistä DVV:ltä
 - Henkilön on hakijana ymmärrettävä edunvalvonnan merkitys ja pyydetävä tiettyä henkilöä edunvalvojakseen (12 §)
 - Hakemuksesta tulisi ilmetä perusteet määräämiselle ja miksi asiat eivät hoidu lievemmin keinoin
 - DVV:n lomake ”Hakemus edunvalvojan määräämiseksi”
- Lääkärintlausunto esitettävä (8 §)
 - Lääkärintlausunnon puuttuessa hakijaa pyydetään täydentämään hakemustaan edunvalvontaa varten laaditulla lääkärintlausunnolla
 - Perustana (86.1 §): Holhousviranomaisen voi vaatia, että hakija esittää holhousviranomaiselle lääkärintlausunnon niistä seikoista, joilla on merkitystä asian ratkaisemisen kannalta.
- Holhousviranomaisen kuulee hakijaa henkilökohtaisesti (86 §): Vapaamuotoinen keskustelutilaisuus joko etäyhteydellä (Skype, Teams) tai toimipaikassa
 - Perustana (86.2 §): Kuuleminen voidaan toteuttaa myös niin, että kuulemiseen käytetään teknistä laitetta, jonka avulla holhousviranomaisen virkamies ja kuultava ovat näkö- ja puheyhteydessä toisiinsa kuulemisen aikana, jos se on pitkien etäisyyksien tai muun syyn vuoksi tarpeen.
- Muiden kuuleminen hakijan toiveiden mukaisesti
- Holhousviranomaisen voi määrätä edunvalvojan, jos edellytykset määräämiselle täyttyvät

Hakemusasian käsittelyn lopputulema

- Myönteinen edunvalvontapäätös
 - Hakijan ollessa kuulemistilaisuudessaakin sitä mieltä, että hän haluaa itsellensä edunvalvojan
- Asia raukeaa
 - Hakija voi missä tahansa käsittelyn vaiheessa peruuttaa tekemänsä hakemuksen (matala kynnyks)
- Kielteinen päätös
 - Edunvalvojaa ei määrätä hakijan hakemuksesta ja toiveesta huolimatta
 - Harvinaista, koska maksullinen päätös – useimmiten hakija peruuttaa

Ilmoitus edunvalvonnan tarpeesta

- Holhustoimilaki 91 §: Joka on saanut tiedon edunvalvonnan tarpeessa ilmeisesti olevasta henkilöstä, voi vaitiolovelvollisuuden estämättä ilmoittaa asiasta holhousviranomaiselle
 - Ilmoituksen on oltava perusteltu ja sen voi tehdä lomakkeella ”Ilmoitus edunvalvonnan tarpeessa ilmeisesti olevasta henkilöstä” – ei lomakepakkoa.
 - Lomakkeella kysytään tietoa mm. siitä, mitä asioita on hoidettavana, miten ovat hoituneet tähän saakka ja miksi ne eivät tule hoidetuiksi muutoin.
- Ilmoituksen saatuaan holhousviranomaisen tulee ryhtyä toimenpiteisiin edunvalvonnan tarpeen selvittämiseksi ja tehdä tarvittaessa käräjäoikeudelle hakemus edunvalvojan määräämiseksi (91 §)
- Huomionarvoista on se, että holhousviranomaisen tekee vain tarvittaessa hakemuksen tuomioistuimelle edunvalvojan määräämiseksi - läheskään kaikki ilmoitukset eivät johda hakemuksen tekemiseen

Ilmoitusasian selvittäminen käytännössä

- Seuraavat toimenpiteet edunvalvonnan tarpeen selvittämiseksi tehdään lähtökohtaisesti aina ellei ilmoitus osoittaudu heti alussa aiheettomaksi
- Alkutoimet asian vireilletullessa:
 - Lähetetään edunvalvontaan esitetylle yhdistetty vireilletuloilmoitus ja lausumapyyntö ellei ilmoituksen yhteydessä ole toimitettu lääkärinlausuntoa, josta ilmenee, että tämä on ilmeisen tarpeetonta
 - Lain 73 §:n mukaan asiassa, joka koskee edunvalvojan määräämistä täysi-ikäiselle on sille, jonka etua on valvottava, sekä, jollei se olosuhteet huomioon ottaen ole ilmeisen tarpeetonta, hänen aviopuolisolleen varattava tilaisuus tulla kuulluksi
 - Pyydetään lääkärinlausunto
- Käsittelijän toimesta:
 - Läheisten sekä heidän mielipiteen selvittäminen, kuullaan esim.:
 - Puoliso
 - Lapset
 - Asioita aikaisemmin hoitanut henkilö
 - Harkittava, onko edunvalvontaan esitetyn mielipidettä vielä selvitettävä, jos ei ole ilmaissut mielipidettään aiemmin lähetetyn lausumapyynnön johdosta
- Tarkoituksena selvittää, mitä asioita on hoidettavana ja hoituisivatko ne lievemmin keinoin – tarkoittaa usein yhteydenottoa myös ilmoituksen tekijään <https://dvv.fi/vaihtoehdot-edunvalvonnalle>

Holhousviranomaisen laaja tiedonsaantioikeus

- Holhousviranomaisen laaja tiedonsaantioikeus (90.1 §):
- Valtion ja kunnan viranomainen sekä muu julkisoikeudellinen yhteisö, Kansaneläkelaitos, Eläketurvakeskus, eläkesäätiö ja muu eläkelaitos, vakuutuslaitos, pankki tai muu rahalaitos, sosiaali- tai terveydenhuollon toimintayksikkö ja terveydenhuollon ammattihenkilö sekä yksityinen sosiaalipalvelun tuottaja ovat salassapitosäännösten estämättä velvollisia pyynnöstä antamaan holhousviranomaiselle ja tuomioistuimelle ne tiedot ja selvitykset, jotka ovat tarpeen vireillä olevan asian ratkaisemiseksi ja holhousviranomaiselle lisäksi ne tiedot ja selvitykset, jotka ovat tarpeen vieraassa valtiossa vireillä olevan aikuisen tai lapsen suojelua koskevan sellaisen asian ratkaisemiseksi, jossa vieraan valtion viranomainen on valtiosopimuksen nojalla pyytänyt tietoja.

Mahdollinen lisäselvitys ilmoitusasiassa

- Miten muuten selvitämme asioita, esim. henkilön itsensä vastustaessa asiaa tai jos asia on riitautunut läheisen vastustaessa asiaa?
 - Henkilön vastustamisen merkitys (8§): Edunvalvoja voidaan määrätä, jos se, jonka etua olisi valvottava, ei tätä vastusta. Jos hän vastustaa edunvalvojan määräämistä, edunvalvoja voidaan kuitenkin määrätä, jos vastustamiselle ei hänen tilansa ja edunvalvonnan tarve huomioon ottaen ole riittävää aiheutta.
 - Lääkäriinlausunnon mahdollinen täydennyttäminen – tulisiko vastustuksesta huolimatta määrätä edunvalvoja
 - Sosiaalitoimen lausunto
 - HolhTL 90.2 §: Holhousviranomaisen voi pyytää kunnan sosiaali- tai terveydenhuollon toimielimeltä lausunnon, jos selvityksen saaminen asianomaisen olosuhteista on tarpeen tässä laissa tarkoitetussa asiassa.
 - Ulosottotiedot
 - Pankkitiedustelu
 - Kiinteistötietojärjestelmä
 - Keskustelut muiden tahojen kanssa esim. hoitohenkilökunta

Ilmoitusasian lopputulos: Hakemus käräjäoikeudelle tai asian jääminen sillensä

- Tapauskohtainen harkinta.
- Yksinkertaistetusti saatujen selvityksien perusteella (riittävä) tarve edunvalvojan määräämiselle joko on tai ei ole
 - Tarve edunvalvojan määräämiselle on = Hakemus käräjäoikeuteen
 - Ilmoittajalle ei lähde automaattisesti tietoa siitä, että hakemus tehdään
 - Osallistumme mahdolliseen istuntoon
 - Hankimme tarvittavia lisäselvityksiä esim. uusi lääkärinlausunto
 - Mahdollisten todistajien kutsuminen
 - Tarvetta edunvalvojan määräämiselle ei ole = Asia jää sillensä
 - Kirje ilmoittajalle ja edunvalvontaan esitetylle käsittelyn päättymisestä
 - Ratkaisuun ei saa hakea muutosta mutta asian saa tarvittaessa uudestaan vireille holhousviranomaisessa. Lisäksi HolhTL 72 §:n mukaisilla tahoilla on oikeus hakea määräämistä suoraan tuomioistuimesta

Kiitos!

Holhustoimen yhteystiedot www.dvv.fi

- **Sähköposti:**
- DVV:n turvaposti
- holhous@dvv.fi
- **Postiosoite**
- Digi- ja väestötietovirasto / Holhustoimi, PL 1001, 02151 Espoo
- Ylläolevan postiosoitteeseen voi lähettää kaiken holhustoimeen lähetettävän postin lukuun ottamatta omaisuusluetteloita, vuositilejä sekä päätöstilejä. Ne tulee postittaa kunkin valvontaa harjoittavan palvelupaikan omaan postiosoitteeseen.
- **Puhelinnumero**
- Puhelinpalveluaika arkisin kello 9–12
- Palvelunumero 0295 536 256

